

هزینه روی دوش دانشجو

بررسی «فرهیختگان» نشان می‌دهد بودجه سرانه دانشجویی در سال ۹۷ نسبت به سال‌های اخیر با تغییرات زیادی روبه‌رو نشده است

محمود الهیاری

خبرنگار دانشگاه

همراه با رشد و توسعه کمی و کیفی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی، این ضرورت احساس می‌شود که ساختارهای اداری این دانشگاه‌ها متناسب با انجام وظایف، هماهنگ با برنامه‌های کلان دانشگاه‌ها باشد. در این میان عملکرد مالی این موسسات آموزشی نکته مهمی برای آموزش عالی کشور محسوب می‌شود، چرا که می‌تواند در تحقق عدالت توزیعی در بودجه‌ریزی دانشگاه‌ها و مدیریت هزینه‌های آن برای نیل به اهداف از پیش تعیین شده آموزش عالی دستاوردهایی را به همراه داشته باشد. در این گزارش سعی داریم به بررسی پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه سرانه هزینه‌های مصرفی دانشجویان از بودجه‌های آموزش عالی بپردازیم.

چگونگی تعیین بودجه سرانه دانشجو

برای تعیین بودجه سرانه دانشجو در هر مقطع گروه آموزشی، رعایت شاخص‌های مطلوب در فعالیت‌های آموزشی (پرسنلی، پشتیبانی عمومی، دانشجویی، فرهنگی و پژوهشی، مشخص و هزینه متناظر آنها برآورد شده است. از آنجا که دانشگاه‌ها به نسبت‌های متفاوت با الگوی مبنای تعیین هزینه سرانه دانشجویی فاصله دارند، مدل توزیع اعتبار به نحوی مدل سازی شده که دانشگاه‌های نزدیک به معیارهای مطلوب مدل، اعتبار بیشتری از بودجه عمومی دریافت کنند. با توجه به شرایط دانشگاه‌ها ضرایب تعدیل مختلفی در بودجه سرانه نیز در نظر گرفته شده است که از این ضرایب می‌توان به تعدیل بودجه سرانه در گروه، مقطع آموزشی یا نسبت دانشجوی به هیات علمی، ضریب منطقه‌ای، ضریب کیفیت اعضای هیات علمی و ضریب هزینه متوسط تعدیلی در اعتبار سرانه، اعتبار نهایه استحقاقی هر دانشگاه در مدل به دست می‌آید و وزن اعتباری هر دانشگاه مشخص می‌شود. با ضرب وزن اعتباری هر دانشگاه در مجموع اعتبار بودجه آموزش عالی کل دانشگاه‌ها، برآورد اعتبار استحقاقی هر دانشگاه در قالب مدل بودجه سرانه به دست می‌آید.

منابع اصلی هزینه تربیت دانشجو به چه شکلی محاسبه می‌شود؟

به‌طور کلی منابع اصلی هزینه تربیت دانشجو در دانشگاه‌ها

جدول شماره یک / هزینه‌های سرانه به ازای یک دانشجو در گروه - مقاطع مختلف

مقطع	گروه	هزینه سرانه تربیت دانشجو در سال ۹۳	هزینه سرانه تربیت دانشجو در سال ۹۴
کارشناسی	علوم پایه	۱۰۲۸۶	۱۱۵۲۱
	فنی مهندسی	۱۱۵۲۲	۱۲۹۰۵
	کشاورزی	۱۳۲۴۷	۱۴۸۸۳۶
	علوم انسانی	۹۳۰۰۴	۱۰۴۲۱
	هنر	۱۳۳۲۷	۱۴۹۲۶
کارشناسی ارشد	علوم پایه	۱۶۹۰۴۴	۱۸۹۰۷۷
	فنی مهندسی	۱۷۵۶۱	۱۹۶۶۸
	کشاورزی	۱۹۵۹۱	۲۱۹۰۴۲
	علوم انسانی	۱۳۶۰۹۸	۱۵۳۰۴۲
	هنر	۱۹۷۰۸۶	۲۲۱۶۶۱
دکتری	علوم پایه	۲۹۴۰۳۴	۳۲۹۰۶۶
	فنی مهندسی	۳۱۱۰۴۹	۳۴۸۰۸۶
	کشاورزی	۳۲۸۱۷	۳۶۷۰۵۵
	علوم انسانی	۲۴۷۰۰۶	۲۷۶۶۷۱
	هنر	۳۳۶۰۱۴	۳۷۶۰۴۸

دانشجوی کارشناسی ارشد ۱/۶۵ برابر کارشناسی و مقطع دکتری نیز سه برابر دوره کارشناسی است.

به چهار گروه عمده، هزینه‌های سرانه مستقیم پرسنلی، هزینه‌های سرانه غیرمستقیم پشتیبانی عمومی، هزینه‌های سرانه مستقیم خدمات دانشجویی - فرهنگی، هزینه‌های سرانه مستقیم فعالیت‌های پژوهشی و فناوری تقسیم می‌شود. همچنین گروه‌های بودجه‌ای آموزشی به پنج گروه علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی، علوم انسانی و هنر تفکیک شده و هر گروه نیز شامل مقاطع کارشناسی، ارشد و دکتری است. هزینه‌های سرانه به ازای یک دانشجو در گروه، مقاطع مختلف در مراکز هزینه متناسب با اجزای هزینه محاسبه می‌شود.

هزینه سرانه تربیت دانشجو در سال‌های ۹۳ و ۹۴

هزینه سرانه هر دانشجو در سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ با توجه به مولفه‌ها و معیارهای یادشده به شرح زیر بوده است. به‌طور کلی هزینه سرانه بین سال‌های ۹۳ تا ۹۵ در مقطع کارشناسی بین ۶ تا ۱۲ میلیون تومان تخصیص یافته که هر دانشگاه با توجه به ماهیت رشته‌ها و مقاطع آن و نیز میزان انطباق با شاخص‌های کیفی سرانه بودجه دریافت کرده است. در این مدل به‌طور متوسط بودجه سرانه

هزینه سرانه تربیت دانشجو در سال ۹۷

آزما سال گذشته بود که حسین عسکریان ایبانه، معاون اداری، مالی و مدیریت منابع وزارت علوم در برنامه خبر ۲۰ حضور یافت و درخصوص هزینه‌های سرانه دانشجویی به اعمال نظر پرداخت. عسکریان در این برنامه سرانه دانشجویی را به صورت متوسط حدود ۹ میلیون تومان اعلام کرد که در گروه‌های مختلف متفاوت است. به‌عنوان مثال، گروه کشاورزی بالاترین عدد را به خود اختصاص داده و در مرحله بعد گروه فنی و مهندسی و هنر قرار دارند. سرانه گروه علوم هم متوسط است، ولی سرانه گروه علوم انسانی سرانه کمتر و حدود هفت میلیون تومان برآورد می‌شود. معاون اداری، مالی و مدیریت منابع وزارت علوم درباره اینکه آیا این بودجه کفاف هزینه دانشگاه‌ها را خواهد داد، معتقد است: «بستگی دارد این موضوع را چگونه تعبیر کنیم؛ حدود ۸۵ تا ۹۰ درصد اعتبارات درصورتی

اجزای هزینه هر یک از مراکز هزینه در هر گروه

مراکز هزینه	اجزای هزینه
پرسنلی	۱- هیات علمی - ۲- غیر هیات علمی - ۳- حق‌التدریس آموزشی - ۴- مدیریت
پشتیبانی عمومی	۱- نگهداشت فضای آموزشی - ۲- نگهداشت فضای کمک آموزشی - ۳- نگهداشت فضای روباز - ۴- مواد مصرفی و ملزومات اداری و آموزشی - ۵- خدمات حمل‌ونقل سبک و موتورسیکلت - ۶- انرژی (بدون خوابگاه‌ها) - ۷- تاسیسات و نگهداری (بدون خوابگاه‌ها)
خدمات فرهنگی - دانشجویی	۱- فضاهای رفاهی - ۲- پارانه غذا - ۳- ایاب و ذهاب دانشجویی - ۴- فعالیت‌های ورزشی - ۵- بهداشت و درمان - ۶- فعالیت‌های فرهنگی - ۷- انرژی خوابگاه‌ها - ۸- نگهداشت و اداره خوابگاه‌ها

شاید بتوان یکی از دلایل این وضعیت را مأموریت دانشگاه‌ها برای درآمد‌های اختصاصی نامید؛ موضوعی که معاون اداری - مالی وزارت علوم می‌گوید: «هدف گذاری هیات امنای دانشگاه‌ها این است که به تدریج درآمد اختصاصی دانشگاه‌ها در بخش آموزش، صنعت و پژوهش افزایش یابد. این مساله شاید بتواند دانشگاه‌ها را وادار به ورود به بازار درآمدزایی کند، اما طرف دیگر ماجرا که دانشگاه‌ها هستند، می‌تواند زمینه‌های فشار مالی روی آنها را بیشتر کند.»

شاخص‌های تعیین هزینه سرانه دانشجویی برای یک دانشگاه

۱	نسبت دانشجو به هیات علمی با توجه به مدل توزیع غیرخطی
۲	ضریب منطقه‌ای
۳	مجموع اعتبار برآورد شده اولیه دانشگاه‌ها
۴	ضریب تعدیل هزینه متوسط و بالاتر برای دانشگاه‌های کوچک
۵	ضریب کیفیت اعضای هیات علمی
۶	ضریب برای فعالیت‌های خاص در دانشگاه‌های دارای مأموریت اختصاصی

چند آمار خواندنی از دانشگاه آزاد اسلامی

۱۵۰۰۰۰

تعداد دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی

۵۰۳

تعداد واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی

۸۲۷

هزار نفر، ظرفیت در مقاطع تحصیلی کاردانی و کارشناسی (در سال ۹۶)

۲۵۰

هزار نفر کارشناسی پیوسته (در سال ۹۶)

۱۷۵

هزار نفر کارشناسی ناپیوسته (در سال ۹۶)

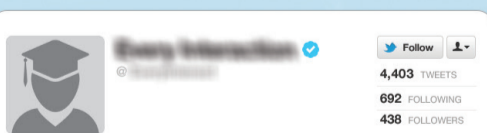
۱۹۷

هزار کاردانی پیوسته (در سال ۹۶)

۱۷۵

هزار داوطلب در کاردانی ناپیوسته (در سال ۹۶)

توثیت دانشجویی

#سین

ما معمولاً تنها جایی که سین کردیمو جواب ندادیم، برگره امتحان بود.

Reply Retweet Favorite

عکس نوشت

نمایشگاه بوی ماه مهر عکس: محمد محسنی‌فر

دانستنی‌های دانشجویی

ماده ۱۸ حقوق دانشجویی چه می‌گوید؟

این ماده می‌نویسد: «حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ است. دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال‌های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذراند، نمره یا تمام نمره‌های مردودی قبلی در ریز نمرات تحصیلی دانشجو، فقط ثبت می‌شود و باقی می‌ماند، اما این نمره‌ها در محاسبه میانگین کل دوره بی‌اثر و صرفاً آخرین نمره قبولی در آن درس ملاک

محاسبه میانگین کل دوره خواهد بود. گذراندن دروس، صرفاً برای محاسبه میانگین کل دوره تحصیلی در هنگام دانش آموختگی است و مشروطی دانشجو در نیمسال‌های قبل را خنثی نمی‌کند. تسهیلات این ماده شامل دانشجویانی که به دلیل تقلب یا حکم کمیته انضباطی، نمره مردودی دریافت می‌کنند، نمی‌شود. همچنین در ماده ۱۹ نیز آمده است: «چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۲ باشد، دانشجو در آن نیمسال مشروط تلقی می‌شود و در نیمسال بعدی حداکثر می‌تواند تا ۱۴ واحد درسی انتخاب کند. چنانچه دانشجویی در دوره کاردانی به کارشناسی ناپیوسته دو نیمسال و در دور کارشناسی پیوسته سه نیمسال اعم از متوالی یا متناوب مشروط شده باشد، از تحصیل محروم می‌شود.»